

Metoderapport

Umoe-saken

Journalister: Hans Petter Aass og Pål Ertzaas

Publisert i VG i 2003: 8/10, 9/10, 10/10, 11/10, 12/10, 13/10, 14/10, 15/10, 16/10, 17/10, 19/11, 20/12

Innledning

Den 18. september 2003 kom NHO-president Jens Ulltveit-Moe med følgende uttalelse til forsvar for Statoil-ledelsen etter Iran-avsløringen:

”Du har regelrett korrupsjon, men så er det forskjellige mellomformer. Der må man naturlig holde seg på den rette siden av streken, men det er verdt å minne om at dette ofte er en annen strek enn i Norge.”

Uttalelsen vakte betydelig oppmerksomhet, og skapte berettiget tvil om hvor både NHO og Ulltveit-Moe står i forhold til begrepet korrupsjon. Noen dager senere måtte NHO-presidenten sende ut en pressemelding for å slå fast at NHO er mot alle former for bestikkelser.

Men hva mente NHO-presidenten egentlig? Hva fikk ham til å uttale seg som han gjorde? Mange stilte seg spørsmål om hvilke personlige erfaringer som lå til grunn for Ulltveit-Moes henvisning til at det kunne være ulike definisjoner av begrepet korrupsjon.

En kilde VG hadde kommet i kontakt i forbindelse med Statoil-saken, mente han kunne ha svaret. En gang på slutten av 1990-tallet hadde NHO-presidentens egne ansatte betalt seg ut av en vanskelig forretningskonflikt med en iransk bedrift.

Problemstilling i starten

Hvordan kunne påstanden bli avkreftet eller bekreftet?

Hvor alvorlig var forholdet? Hadde noe ulovlig funnet sted?

Hvor sentral var Jens Ulltveit-Moe selv dersom det viste seg at opplysningene var riktige.

Organisering av arbeidet

Journalist Hans Petter Aass ved VGs kontor i Stavanger og journalist Pål Ertzaas ved Samfunnsavdelingen i Oslo hadde arbeidet mye sammen i forbindelse med dekningen av Statoil-saken. Da det oppsiktsvekkende tipset om NHO-presidenten kom, ble vi enige om å videreføre samarbeidet.

Påstanden om at NHO-presidenten selv kunne ha personlig kunnskap om tvilsomme pengeoverføringer til iranske privatpersoner, fremkom som en tilleggsopplysning i forbindelse med en samtale om Statoils konsulentavtale i Iran.

VGs kontakt hadde registrert NHO-presidentens uttalelse om korrupsjon, og fortalte at han fant uttalelsene merkelige. Etter noen overfladiske kommentarer om hvorfor, påstod kilden at

han kjente en person som muligens hadde dokumentasjon på en tvilsom pengetransaksjon i et av Ulltveit-Moes selskaper sent på 1990-tallet.

Noen dager senere, i siste halvdel av september, oppsøkte vi denne nye kilden. Kilden gikk med på å diskutere saken, men ville i utgangspunktet ikke ha saken omtalt. Etter et langt møte fikk vi likevel se noen dokumenter som overbeviste oss om at det var verdt å undersøke saken videre.

Umoe-selskapet Umoe Schat-Harding hadde vinteren 1996-1997 slitt med å få oppgjør for levering av ni livbåter til det iranske oljeselskapet IOEC (Iranian Offshore Engineering and Construction Company). Minst to pengetransaksjoner kunne se ut til å være etisk vanskelige, og i strid med god forretningsskikk.

Den ene var en overføring av 15.000 amerikanske dollar. Det ble dokumentert overfor oss at pengene hadde gått til iranere for å få fortgang i saken. Den andre transaksjonen var langt større, nesten 176.000 USD. Vi fikk ikke dokumentert at dette dreide seg om smøring eller korrupsjon, slik kilden hadde hevdet.

Innsynet i dokumentene og samtalen den nye kilden frembrakte navn på personer som var sentrale aktører, og andre som kunne ha ytterligere informasjon. Vi kontaktet personer i flere norske byer, i Iran, England og Tyskland.

En av kildene viste seg å ha tilgang til dokumentene som senere dannet utgangspunkt for omtalen av saken i VG. Vedkommende gikk med på å vise frem papirene til VGs journalister.

Dokumentene inneholdt oppsiktsvekkende opplysninger. Ikke minst fordi daværende toppsjef i Umoe Schat-Harding, Jarle Roth, i en signert faks medgir at han kan ha betalt penger til ansatte i IOEC for å løse en fastlåst forretningskonflikt.

Fra første øyeblikk var det klart at omtale av en slik sak ville vekke stor oppmerksomhet. I tillegg til at korrupsjonsbeskyldninger etter avsløringen av Statoils iranske konsulentavtale hadde dominert nyhetsbildet i de to forutgående ukene, kom det faktum at saken dreide seg om en av NHO-president Jens Ulltveit-Moes egne bedrifter.

Opplysningene fra Umoe-direktør Jarle Roth medførte åpenbare problemstillinger knyttet til Ulltveit-Moe. I tillegg til å være president i NHO, satt han også i valgkomiteen som skulle velge Leif Terje Løddesøls etterfølger som styreleder i Statoil.

Løddesøl hadde like før valgt å trekke seg som følge av sin rolle i behandlingen av Statoils avtale med en iransk konsulent i London.

I tillegg fremkom det i dokumentasjon VG fikk tilgang til opplysninger om at det var betalt inn penger som skulle sørge for at eks-presidentsønnen Mehdi Hashemi kom på banen.

Mehdi Hashemi er pekt ut, blant annet av Statoils avgåtte konsernsjef Olav Fjell, å være den virkelige konsulenten som Statoil hadde betalt for.

I følge dokumentene ble det tilsynelatende betalt inn 15.000 dollar til kretsen rundt Hashemi, for å få den daværende toppsjefen i IOEC til personlig å løse Umoes problemer. De neste dagene gikk med til å sette seg nærmere inn i dokumentasjonen. Flere titalls dokumenter fra

en periode på flere år måtte gjennomgås, og sorteres. Samtidig ble regelverket undersøkt. Det fremkom raskt at en utbetaling av penger på den måten som ble antydnet i dokumentasjonen, ikke var ulovlig etter norsk lov da den fant sted i 1997.

Imidlertid var det helt klart at et omfattende internasjonalt arbeid var i gang for å komme korrupsjon til livs. Denne prosessen hadde startet noen år i forveien, og flere sentrale organisasjoner (som FN og Verdensbanken) hadde gitt klare uttalelser i sakens anledning.

Også Norge hadde skrevet under internasjonale avtaler som kunne gjort en utbetaling av typen det var tale om her ulovlig når det nye lovverket ble gjort gjeldende. I Norge skjedde dette fra 1. januar 1999. Likevel var det altså klart at det også i 1997 kunne ha vært forretningsetisk tvilsomt å gjennomføre en slik transaksjon som Umoe-direktør Jarle Roth skrev at han kunne ha gjort.

Dessuten har iranske jurister hevdet overfor VG at pengeoverføringene slik de fremstår i dokumentasjonen vil være ulovlige etter iransk lov.

Fra første stund ble vi møtte med stor motvilje hos aktørene. Ingen ønsket omtale av saken, fordi den var åpenbart kontroversiell for alle involverte parter. Noen ga også uttrykk for at de fryktet for sin sikkerhet dersom de ble identifisert.

Umoe-ledelsen var på dette tidspunkt fortsatt ikke var kontaktet. Vi opplevde imidlertid at det var svært vanskelig å få kommentarer eller bakgrunnsinformasjon fra personer vi kontaktet/forsøkte å kontakte i Iran. Dette kan nok skyldes at en i utgangspunktet betent problemstilling var gjort enda mer betent som følge av støyen rundt Statoils konsulentavtale. Bølgene har gått høyt rundt saken også i Iran etter avsløringene i norske medier.

Konfrontasjon

Mandag 6. oktober tok vi kontakt med Umoe-ledelsen ved Umoe-direktør Erlend Grimstad for å få opplysninger om saken.

Han sørget for at Jarle Roth, som på dette tidspunkt selv var i Sør-Afrika, ble informert om at vi ønsket å prate med ham om Umoe Schat-Hardings seks år gamle livbåtavtale i Iran.

I vår samtale med Jarle Roth mandag avviste han først å snakke med oss fordi han ikke lenger jobbet i Umoe Schat-Harding (Roth er i dag sjef for Uitor - for en annen Umoe-bedrift).

Vi etablerte også kontakt med Jens Ulltveit-Moe, som var i Brasil med en næringslivsdelegasjon. Blant annet fikk Ulltveit-Moe overlevert et ark med spørsmål fra VGs reporter som fulgte den norske delegasjonen. Ulltveit-Moe ga da klar beskjed om at han ville forfølge omtale av en slik sak.

I samråd med VGs redaksjonsledelse valgte vi å vente ytterligere en dag med å publisere saken. Årsaken var at vi ville gi Umoe-ledelsen mer tid til å sette seg inn i forholdet. Det var viktig for oss at selskapets uttalelser skulle komme som følge av informasjon de selv hadde, og ikke på en fremstilling basert på hva vi fortalte dem.

Av samme grunn oppga vi overfor direktør Grimstad påfølgende dag, tirsdag 7. oktober, hvilke dokumenter Umoe-ledelsen burde lete frem for å finne frem til Roths uttalelser om hvordan Iran-handelen endelig ble løst.

Det medførte at Roth ringte oss tilbake samme ettermiddag. Han la ikke skjul på at han, som han tidligere hadde skrevet i interne dokumenter, i ettertid hadde kommet til at det kunne ha vært noe mistenkelig ved overføringen av 1,2 millioner kroner til en konto registrert i navnet til IOECs London-direktør.

Også Jens Ulltveit-Moe tok seg tid til en lang telefonsamtale med VGs journalister i Norge tirsdag kveld. I intervjuet fortalte Ulltveit-Moe til VG at han første gang var blitt informert om saken en måned tidligere. Da skulle Roth på eget initiativ ha fortalt om Iran-erfaringene i forbindelse med at en lignende situasjon hadde oppstått i et søramerikansk land.

Etter at både Jarle Roth, som faktisk var den som hadde betalt ut pengene til IOEC-direktøren, og Jens Ulltveit-Moe hadde bekreftet at de fryktet noe var galt/at saken luktet vondt, trykket VG den første artikkelen.

Publisering

Tre uker med informasjonsinnsamling, hadde gitt oss et omfattende materiale som skulle disponeres. Den første dagen ville vi forsøke å etablere historien ved å fortelle om de to pengeoverføringene til iranere og bakgrunnen for disse, samt formidle Umoe-ledelsens kommentarer og forklaringer.

VG fulgte opp den første artikkelen med en sak om eks-presidentsønnen Mehdi Hashemi. Dokumenter viste hvordan konsulentskapet Umoe søkte hjelp hos, ba om - og fikk – 15.000 dollar av Umoe-ledelsen for å sette «nye folk» inn i saken. Utbetalingen av dollarsummen skulle ifølge konsulentskapet sørge for at Mehdi Hashemi Rafsanjani - som da var øverste sjef i IOEC - personlig engasjerte seg i saken. VGs dokumentasjon avdekket også at like etter at pengene ble betalt inn, og en ferdig diktert telefaks fra konsulentskapet ble sendt til Mehdi Hashemi personlig, igjen ble grunnlag for nye forhandlinger.

Den tredje dagen publiserte vi en artikkel der det fremkom at NHO-president Jens Ulltveit-Moe i følge dokumenter i saken ble informert om problemene i etterkant av Iran-handelen på et langt tidligere tidspunkt enn det han selv hadde oppgitt overfor VG.

Samtidig innhentet vi reaksjoner fra flere politikere og næringslivspersonligheter. Flere av dem hadde en klar oppfatning av sakskomplekset. Noen valgte også å se problemstillingen i sammenheng med Ulltveit-Moes uklare uttalelser om korrupsjon noen uker tidligere.

Inntil dette tidspunkt hadde VG ikke navngitt konsulentskapet som bistod Umoe. Dette skyldtes i hovedsak at vi hadde håpet vi skulle få et intervju med de sentrale personene.

Flere ganger før vi publiserte den første artikkelen hadde representanter fra det stavangerbaserte selskapet Daily Trade bedt oss om å stanse vårt arbeid. De iranske eierne av Daily Trade ga uttrykk for at de fryktet at omtale ville kunne gjøre det farlig for dem å fortsette sin forretningsvirksomhet i Iran. Heller ikke selskapets advokat, Arvid Sjødin, ville ha saken omtalt. Da det ble klart at vi kom til å trykke saken, ønsket heller ikke han å la seg

intervjue. I løpet av fredag 10. oktober ble navnet på konsulentselskapet offentliggjort i andre medier.

Avsløringen av firmanavnet fikk også Daily Trade-eierne til å la seg intervju. Om kvelden søndag 12.10 møtte VG de to iranske brødrene Barkhodaee på en restaurant i Stavanger. De avviste bruken av ordet korrupsjon i saken, men sier det er kultur i Iran for at ansatte i selskaper tar seg betalt av forretningspartnere.

Umoe-ledelsen hadde fra starten hevdet at de 175.000 USD som ble satt inn på kontoen til IOECs London-direktør Salari var rabatt for ødelagte båter. VGs dokumenter viste imidlertid at Umoe-ledelsen selv skilte mellom rabatt og kommisjon i forbindelse med utbetalingen av beløpet. I følge dokumentene mente dermed Jarle Roth allerede i 1997 at bare deler av summen var rabatt for de ødelagte båtene. En oversikt Roth laget året etterpå bekrefter skillet mellom rabatt og kommisjon. Roth benyttet begrepet «returkommisjon» om pengene som ble satt inn på Salaris konto. Saken ble omtalt i VG 14. oktober - samme dag som Umoe presenterte resultatet av selskapets av sin egen ekspress-granskning.

Umoes konklusjon var at ingenting galt hadde skjedd. Dagen etter - 15/10 - skulle Ulltveit-Moe redegjøre for NHOs arbeidsutvalg. I forkant av denne pressekonferansen hadde Umoe fått et skriv fra IOECs finansdirektør Mehrabi. Skrivet skal være en bekreftelse på at ingenting galt har skjedd, og at pengene havnet som det skulle i IOEC-systemet.

For første gang siden VG startet omtalen av Umoe-saken, rettet Jens Ulltveit-Moe offentlig kritikk mot VG. Med bakgrunn i brevet fra Iran, ville han tilbakevise alle antydninger om bestikkelser. Brevet så også ut til å overbevise arbeidsutvalget i NHO. Etter at Ulltveit-Moe hadde holdt sin redegjørelse, og fremlagt dokumentene han mente var viktige for sakens opplysning, fikk presidenten tillitserklæringen han trengte for å fortsette i stillingen.

Dermed kunne Umoe-eieren to dager på rad frifinne seg selv i full offentlighet. Det viste seg imidlertid at to av de mest kontroversielle skrivene fra Jarle Roth aldri ble utdelt da NHOs arbeidsutvalg skulle behandle saken. Disse ble ettersendt til medlemmene etter at VG spurte deltagere på møtet om reaksjoner på Jarle Roths uttalelser i dokumentene.

Det mest påfallende for oss var imidlertid at selv om ingen kunne dokumentere hvilke forundersøkelser som lå til grunn for det korte frifinnelsesskrivet fra Iran, så virket det åpenbart å være tilstrekkelig for både Umoe-ledelsen, NHO og journalistene som var til stede på pressekonferansen.

Uten å trekke konklusjoner, er det et spørsmål som naturlig meldte seg:

Hvor sannsynlig er det at IOEC skal innrømme en ny korrupsjonssak med et norsk firma når det allerede koker helt opp på regjeringsnivå i Iran rundt Statoil-saken?

Det var helt naturlig for VGs journalister å forsøke å fremskaffe dokumentasjonen som lå til grunn for det korte frifinnelsesskrivet.

Fordelen med brevet var at det var undertegnet, slik at vi nå fikk et navn sentralt i IOEC å forholde oss til. Allerede samme dag som brevet ble fremlagt forsøkte vi å komme i kontakt med finansdirektøren for å få avklart hva slags undersøkelser som lå til grunn for

konklusjonen. Vi ville selvsagt også være interessert i å se underlagsmaterialet som kunne vise at pengene virkelig var overført til Iran, slik det ble hevdet.

Finansdirektør Mehrabi viste seg å ikke snakke engelsk særlig godt. Det ble derfor opprettet kontakt med en person som antagelig jobber med informasjon i IOEC.

Vedkommende sa at han ville ha sendt VGs spørsmål over pr. e-post. Dette ble gjort umiddelbart (kl. 12.18), i håp om at svar ville komme fra Iran samme dag - altså torsdag 16.10.

Vi hørte imidlertid ikke mer fra iranerne. Påfølgende mandag ettermiddag sendte vi en ny e-post til Mehrabi i håp om at han skulle ta kontakt.

Men i tråd med erfaringene vi hadde gjort da vi arbeidet med Statoil-saken, og de ukelange forsøkene på å komme i kontakt med Mehdi Hashemi, hørte vi ikke noe. Mehrabi var også vanskelig tilgjengelig på telefon de påfølgende dagene.

Da vi til slutt fikk tak i ham på telefon, gjorde han det klart at han ikke kunne svare på spørsmål om saken. Han hadde ikke lenger noe med den å gjøre.

I stedet fortalte han oss at det var Mohamad Salari, IOEC-direktøren i London som Umoes Jarle Roth følte skulle ha særbehandling, som var den som skulle uttale seg i saken.

Å få tak i Salari var imidlertid ikke enkelt. Etter at vi ganske tidlig oppnådde kontakt med hans forværelse på et nummer vi hadde fått oppgitt, var det ikke lenger noen som besvarte anrop på dette nummeret.

Først mandag 10. november lyktes vi igjen med å opprette kontakt med IOECs London-kontor. Da hadde Salari ikke anledning til å prate med VG, i følge hans forværelse. Da vi ringte igjen neste dag, ble det opplyst at Salari selv ikke ville prate med journalister. Derimot ville IOECs nylig engasjerte norske advokat, Per Danielsen være tilgjengelig.

Per Danielsen ble umiddelbart oppringt, men ønsket ikke uttale seg om saken før han hadde vært i kontakt med oppdragsgiveren i London. Onsdag 11. november ble Danielsen intervjuet av VG. Den norske advokaten hevdet da at det fantes dokumentasjon som viste at Salari-kontoen i realiteten var en IOEC-konto. Han fant det imidlertid ikke hensiktsmessig å fremlegge denne da det allerede fantes tilstrekkelig informasjon i offentligheten.

En uke senere fremla Umoes eget granskningsutvalg sine konklusjoner. De slår fast at pengeoverføringen på nesten 176.000 USD gikk til en konto i navnet til M. Salari. De gjenga informasjon om at de 15.000 USD ble forklart av mottakerne som smøring, og at advokat Arvid Sjødin sa at alle som var på møtet i London forsto at pengene var en personlig påskjønnelse til Salari og andre ansatt i IOEC. Likevel konkluderte utvalget med en frikjennelse av Umoes for alle korrupsjonsantydninger.

På tross av korrupsjonsproblematikken i Iran er veldokumentert, finner Umoes nedsatte utvalg at det er «lite sannsynlig rent faktisk» at de iranske konsulentbrødrenes forklaring, Roths utsagn i telefakser og uttalelser fra advokat Sjødin, er riktige.

På forespørsel fra VG om det var mulig å få tilgang til dokumentasjonen som lå til grunn for denne konklusjonen, avviste også utvalgets leder Jan-Fredrik Wilhelmsen å vise denne til VG.

Oppsummering/uavklarte spørsmål:

Som forventet utløste VGs omtale av Umoe-transaksjonen omfattende omtale også i andre medier. Noen måneder etter at vi startet å arbeide med saken, er fortsatt en lang rekke spørsmål uavklarte. Flere av disse jobber vi fortsatt med, i håp om å finne nye opplysninger:

**** Et enkelt brev der IOEC skriver at de mottok pengene fra Umoe Schat-Harding gjorde at piffen gikk ut av saken. Hvorfor får ikke offentligheten se dokumentasjon på dette? Det kan her nevnes at konsulenten Abbas Yazdi i Statoil-saken selv hevder at ingen penger gikk til Mehdi Hashemi. Det var fordi Olav Fjell tidlig i saken innrømmet dette at det ikke var troverdig. Hadde Fjell nektet for at Hashemi var konsulenten, ville saken neppe ført til konsekvenser.**

**** Hvorfor får ingen andre enn IOEC og Umoes eget granskningsutvalg se dokumentasjonen som ligger til grunn for ”frifinnelsen”?**

**** Hvorfor la IOEC lokk på saken overfor norske medier, hvis de ikke hadde noe å skjule?**

**** Dokumenter Umoe-direktør Jarle Roth utarbeidet i tiden etter pengetransaksjonene, etterlater et klart inntrykk av at han tror han har gitt IOEC-ansatte særbehandling? Hvorfor ser det uavhengige granskningsutvalget bort fra hva som fikk ham til å tro dette?**

**** Hvorfor trodde ikke Umoes eget granskningsutvalg på konsulentene som mottok de 15.000 USD, når de selv sier at pengene ble brukt til å betale folk som skulle påvirke prosessen? Også faksene i forkant av utbetalingen er helt klare på hva pengene skal brukes til.**

**** Var bankkontoen som var registrert i navnet til IOECs London-direktør Salari virkelig IOECs offisielle London-konto? Hvorfor hadde eller brukte de ikke en egen selskapskonto, når de hadde vært etablert i London i flere år? Dette får vi ikke svar på. VG jobber derfor fortsatt med å få dokumentasjon fra IOEC, og har ikke avsluttet arbeidet med saken.**

Spesielle erfaringer

Uavhengig av hvor pengene egentlig gikk i denne saken, har flere forhold blitt klare for oss.

Det ene er hvor vanskelig det vil være å avdekke korrupsjon når det er mangel på kilder med løpende innsideinformasjon etter hvert som saken utvikler seg. Her stoppet saken da IOEC skrev et enkelt brev om at de hadde mottatt pengene. Ingen, verken de som behandlet saken etter VGs artikler i IOEC eller i Umoe Schat-Harding, har interesse av å avdekke eventuell korrupsjon. Da kan et enkelt brev med et enkelt innhold være det som stopper muligheten for å få bekreftet eller avkreftet at påstander om at intet galt har skjedd.

Det andre er ulempen med å få bevist eventuell korrupsjon så lenge ingen uavhengige instanser går inn i en slik sak, og kan instruere de involverte om å gi ut dokumentasjon.

En tredje faktor er motstanden som kommer når man utfordrer maktpersoner. Vi har i prosessen møtt utskjelling, latterliggjøring og trusler om søksmål. Etter at det såkalt uavhengige granskningsutvalget leverte sin rapport, har også deler av NHO-systemet bidratt til dette. Kanskje burde NHO i stedet vurdert å starte en egen granskning?

I ettertid ser vi at vi burde brukt enda mer ressurser på å presse IOEC før artiklene kom på trykk. Dersom pengene ikke gikk til selskapet er det langt fra umulig at IOEC på det

tidspunktet ville sagt at de ikke kjenner til pengeoverføringen. Men nå blir dette bare spekulasjoner.

Konsekvenser

** NHO krevde en redegjørelse fra Jens Ulltveit-Moe, og Umoe-saken ble hovedsak på deres møte i oktober. Møtet konkluderte med at Ulltveit-Moe hadde organisasjonens tillit.

** Umoe satte ned et eget granskningsutvalg, som kritiserer uttalelsene fra Jarle Roth. De fastslår også at pengene gikk til en privat konto disponert av M. Salari, men forklarer det med at kontoen ble brukt til andre formål. Rapporten gjengir også at Arvid Sjødin mener alle på møtet i London forsto at pengene gikk til IOEC-toppene. Men det Umoe-sponsede utvalget tror ikke på Sjødin. Dessverre får vi ikke innsyn i dokumenter som ligger til grunn for frifinnelsen.

** NHO-bladet Horisont lager et eget blad om korrupsjon, der Umoe-saken får bred omtale. Umoe-systemet sier også at de etter opplevelsen med IOEC selv har sluttet å godta at eventuelle rabatter på leverte produkter gis som tilbakebetalinger.

** Jens Ulltveit-Moe lever klage på VG til Pressens Faglige Utvalg. Han mener VG ikke har dekning for titler, og anklager avisen for å drive dårlig kildekritikk. Saken er ennå ikke behandlet i utvalget..

Kilder

Telefakser sendt mellom Umoe Schat-Harding og Daily Trade International

Dokumenter utarbeidet av Arvid Sjødin angående handelen

Kontoutskrifter som dokumenterer pengeoverføring

Dokumenter fra IOEC i Teheran som bekrefter at Mehdi Hashemi var inne i saken

Utskrift fra møter i London der avtalen ble underskrevet

Samtaler med iranere som hadde kjennskap til handelen i flere norske byer, i Iran, England og Tyskland, som av hensyn til kildevernet ikke kan navngis

Nettsteder, blant annet til IOEC, NIOC og Umoe.

Straffeloven for å avklare om pengeoverføringen kan ha vært straffbar i Norge.

Samtaler med Umoe-direktører, særlig Erlend Grimstad og Jarle Roth

Intervjuer med Jarle Roth og Jens Ulltveit-Moe

Intervjuer med andre aktører, blant annet Arvid Sjødin og brødrene Barkhodaee

Arbeidstid

Vi brukte det meste av ukene fra midten av september til slutten av oktober på saken.

Ettersom vi jobber i hver vår by, reiste vi flere ganger over fjellet for å gå gjennom materialet og skrive sakene sammen. I tillegg reiste vi en del for å møte folk som kunne ha informasjon. Det ble arbeidet svært mange timer med saken, heldigvis har VG ressursene til å la to journalister jobbe i mange uker med et prosjekt som i utgangspunktet var usikkert på om lot seg gjennomføre.

Stavanger/Oslo 20. januar 2004

Hans Petter Aass

Pål Ertzaas